

ความสัมพันธ์อาเซียน-แคนาดา

ภูมิหลัง

1. การประชุมอย่างเป็นทางการระหว่างอาเซียน-แคนาดามีขึ้นครั้งแรกเมื่อปี 2520 และต่อมาในปี 2524 ได้มีการลงนามความตกลงว่าด้วยความร่วมมือด้านเศรษฐกิจอาเซียน-แคนาดา (ASEAN-Canada Economic Cooperation Agreement: ACECA) ในช่วงแรก ความสัมพันธ์อาเซียน-แคนาดาเน้นที่ความร่วมมือด้านเศรษฐกิจและการพัฒนา ต่อมาได้พัฒนาเป็นหุ้นส่วนที่ครอบคลุมความร่วมมือทั้งด้านการเมืองและความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม และการพัฒนา ในปี 2555 อาเซียน-แคนาดาได้ฉลองครบรอบ 35 ปีของความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างกัน และในปี 2560 จะครบรอบ 40 ปีของความสัมพันธ์อาเซียน-แคนาดา ซึ่งปัจจุบัน ทั้ง 2 ฝ่ายอยู่ระหว่างการหารือเกี่ยวกับกิจกรรมฉลองโอกาสดังกล่าว

2. อาเซียนและแคนาดาได้จัดทำ “แผนปฏิบัติการอาเซียน-แคนาดา” (Plan of Action to Implement the Joint Declaration on ASEAN-Canada Enhanced Partnership) เพื่อเป็นเอกสารเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินความร่วมมือระหว่างกัน ล่าสุด ที่ประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียน-แคนาดา เมื่อวันที่ 5 สิงหาคม 2558 ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ ได้ให้การรับรองแผนปฏิบัติการฯ อาเซียน-แคนาดาฉบับใหม่ (ปี ค.ศ. 2016-2020) ซึ่งเนื้อหาส่วนใหญ่เป็นความร่วมมือต่อเนื่องจากแผนปฏิบัติการฯ ฉบับเก่า (ปี ค.ศ. 2010-2015) โดยเพิ่มความร่วมมือด้านการเมือง-ความมั่นคง เศรษฐกิจ และสังคม-วัฒนธรรมให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น นอกจากนี้ แผนปฏิบัติการฯ ฉบับใหม่ สนับสนุนและดำเนินการให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ประชาคมอาเซียนภายหลังปี 2558 ด้วย

3. แคนาดา มีโครงการให้ความช่วยเหลืออาเซียนผ่านหลายช่องทาง ได้แก่ 1) ASEAN Regional Development Programme 2) Canadian Partnership Programme ซึ่งเป็นโครงการความช่วยเหลือระดับภูมิภาค หรือระดับ multi-country 3) ความช่วยเหลือในกรอบพหุภาคี และ 4) ความช่วยเหลือในกรอบทวิภาคี ซึ่งเน้น 4 ประเทศ ได้แก่ ฟิลิปปินส์ เมียนมา อินโดนีเซีย และเวียดนาม โดยโครงการทั้งหมดมีมูลค่ากว่า 56 ล้านดอลลาร์แคนาดา ทั้งนี้ เป็นความช่วยเหลือที่ให้ประโยชน์ต่อเสาเศรษฐกิจมากที่สุด รองลงมา คือ เสาการเมืองและความมั่นคง เสาสังคมและวัฒนธรรม และสำนักเลขาธิการอาเซียนตามลำดับ

ความร่วมมืออาเซียน-แคนาดา

1. ด้านการเมืองและความมั่นคง แคนาดาเป็นหนึ่งในประเทศแรกที่เข้าร่วมใน ASEAN Regional Forum (ARF) ตั้งแต่เริ่มก่อตั้งในปี 2537 โดยเน้นเรื่องความมั่นคงตามแนวชายแดน การลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน การรักษาสันติภาพ การต่อต้านการก่อการร้าย (แคนาดาได้รับรองแถลงการณ์ร่วมกับอาเซียนว่าด้วยความร่วมมือเพื่อการต่อต้านการก่อการร้ายสากลเมื่อปี 2549) การไม่แพร่ขยายอาวุธนิวเคลียร์ และการส่งเสริมการพัฒนาด้านสิทธิมนุษยชนในภูมิภาคอาเซียน นอกจากนี้ แคนาดาได้เข้าเป็นภาคี Treaty of Amity and Cooperation (TAC) เมื่อปี 2553

2. ด้านเศรษฐกิจ

2.1 เน้นเรื่องโครงสร้างพื้นฐาน การเป็นหุ้นส่วนระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน การค้า การลงทุน การเงิน การให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ SMEs และการเกษตรและอาหาร โดยมีโครงการสำคัญ เช่น Grow Asia, ASEAN

Online และโครงการอื่นๆ เพื่อพัฒนา SMEs และภาคการเงิน โดยเมื่อเดือนมิถุนายน 2557 แคนาดาได้ให้การสนับสนุนโครงการ ASEAN Economic Minister (AEM) Roadshow ซึ่งเป็นโอกาสดีที่ผู้แทนจากประเทศอาเซียนได้เรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์จากความสำเร็จของแคนาดาในด้านต่างๆ อาทิ พลังงาน การคมนาคม การเงิน การเป็นหุ้นส่วนระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน และนวัตกรรม นอกจากนี้ แคนาดาได้ลงนามความร่วมมือกับ OECD เพื่อจัดทำโครงการให้ความช่วยเหลือ SMEs ในอาเซียน ระยะเวลา 5 ปี

2.2 ในส่วนของภาคเอกชน องค์กร Canada-ASEAN Business Council (CABC) ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมโอกาสและการเสริมสร้างเครือข่ายทางธุรกิจ โดย CABC ได้จัดการประชุม Canada-ASEAN Business Forum ครั้งที่ 2 เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2558 ณ กรุงเทพมหานคร และครั้งที่ 3 (ล่าสุด) ในหัวข้อหลัก “Partnering for Growth in ASEAN” ระหว่างวันที่ 7-8 กันยายน 2559 ณ กรุงเทพมหานคร

2.3 ในปี 2558 การค้ารวมระหว่างอาเซียน-แคนาดา มีมูลค่า 11,714 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยอาเซียนส่งออกไปแคนาดา 6,926 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และนำเข้าจากแคนาดา 4,787 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

3. ด้านสังคมและการพัฒนา แคนาดาให้ความสำคัญและมีความร่วมมือกับอาเซียนในประเด็นต่าง ๆ อาทิ สิทธิสตรี สิทธิแรงงานข้ามชาติ การบริหารจัดการภัยพิบัติ การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ การเตรียมตัวและรับมือด้านสาธารณสุขและโรคระบาด การศึกษา และแรงงาน นอกจากนี้ แคนาดาได้ร่วมมือกับสิงคโปร์และธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย (Asian Development Bank: ADB) ในโครงการ “Infrastructure Centre of Excellence” เพื่อส่งเสริมอาเซียนในประเด็นด้านความเชื่อมโยงอีกด้วย

สถานะล่าสุด

1. แคนาดาได้แต่งตั้งนาง Marie-Louise Hanna เป็นเอกอัครราชทูตประจำอาเซียน (โดยเป็นเอกอัครราชทูตแคนาดาคนแรกที่แยกต่างหากจากเอกอัครราชทูตประจำอินโดนีเซีย) โดยดำรงตำแหน่งตั้งแต่วันที่ 16 มกราคม 2559 และยื่นสารต่อเลขาธิการอาเซียนเมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2559

2. การประชุม ASEAN-Canada Dialogue ครั้งที่ 13 เมื่อวันที่ 15-16 มิถุนายน 2559 ณ กรุงมะนิลา มีประเด็นสำคัญ คือ (1) แคนาดาให้ความสำคัญและการสนับสนุนอาเซียนในประเด็นด้านสิทธิมนุษยชน โดยเฉพาะสิทธิสตรี เด็ก และแรงงานข้ามชาติ (2) แคนาดาให้การสนับสนุนอาเซียนผ่านโครงการต่าง ๆ อาทิ ด้านการพัฒนาศักยภาพของภาคเอกชน เกษตร ความมั่นคงทางอาหารและพลังงาน ความเชื่อมโยง และการบริหารจัดการภัยพิบัติ (3) การหารือเกี่ยวกับกิจกรรมเฉลิมฉลองครบรอบ 40 ปี ความสัมพันธ์อาเซียน-แคนาดา ทั้งนี้ แคนาดาย้ำความประสงค์ที่จะเข้าร่วม EAS ในหลายโอกาส โดยแคนาดาได้เสนอให้จัดการประชุม ASEAN-Canada Commemorative Summit หรือการประชุม หรือการสนับสนุนให้แคนาดาเข้าร่วม EAS เป็นหนึ่งในกิจกรรมฯ แต่มาเลเซียและสิงคโปร์เห็นว่า เรื่องดังกล่าวควรมีการหารือกันต่อไป

3. การประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียน-แคนาดา เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2559 ณ เวียงจันทน์ สปป.ลาว ประเด็นสำคัญที่ได้มีการหยิบยกในที่ประชุมฯ ได้แก่ (1) ความร่วมมือในการต่อต้านการก่อการร้าย ลัทธิสุดโต่ง และการนิยมการใช้ความรุนแรง (2) การส่งเสริมสิทธิมนุษยชนในอาเซียน โดยเฉพาะสิทธิสตรี เด็ก และแรงงานข้ามชาติ (3) การส่งเสริมความร่วมมือทางเศรษฐกิจเพื่อเพิ่มมูลค่าการค้าการลงทุนระหว่างกัน (4) การส่งเสริมบทบาทของสตรีในห่วงโซ่อุปทานของ MSMEs เพื่อลดปัญหาความยากจน (5) ความเชื่อมโยงในระดับประชาชนผ่านการให้ทุนการศึกษาและการฝึกอบรม

(6) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ความหลากหลายทางชีวภาพ การบริหารจัดการน้ำ และการบริหารจัดการภัยพิบัติ นอกจากนี้ ที่ประชุมฯ สนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมฉลองความสัมพันธ์อาเซียน-แคนาดาครบรอบ 40 ปี ในปี 2560 ทั้งนี้ แคนาดาแจ้งให้ที่ประชุมฯ รับทราบว่า ประสงค์ที่จะสมัครรับเลือกตั้งในตำแหน่งสมาชิกไม่ถาวรของ UNSC วาระปี ค.ศ. 2021-2022 และขอให้ประเทศอาเซียนให้การสนับสนุนแคนาดาด้วย ในโอกาสเดียวกันนี้ แคนาดายังคงย้ำความประสงค์เดิมที่จะเข้าร่วมใน EAS และ ADMM-Plus เช่นเดียวกับหลายปีที่ผ่านมา

4. การประชุม ASEAN-Canada Joint Coordination Committee (JCC) ครั้งที่ 5 เมื่อวันที่ 6 มีนาคม 2560 ณ กรุงจาการ์ตา มีประเด็นสำคัญ ดังนี้ (1) อาเซียนประสงค์ให้แคนาดาเพิ่มความช่วยเหลือ/สนับสนุนอาเซียนมากขึ้น โดยเฉพาะในกรอบ MPAC 2025 และ IAI (2) การดำเนินการตาม ASEAN-Canada Plan of Action 2016-2020 (3) การติดตามผลการประชุม PMC+1 with Canada เมื่อเดือนกรกฎาคม 2559 (4) โครงการภายใต้ ASEAN-Canada Development Cooperation Programmes อาทิ โครงการ Canada-OECD Project for ASEAN SMEs (COPAS) Initiative โครงการ Protection and Promotion of the Rights of ASEAN Migrant Workers (Triangle in ASEAN) Initiative และโครงการ Inclusive Growth through Advancing Women's Economic Empowerment Initiative (5) แคนาดาเสนอให้ทั้งสองฝ่ายให้ความสำคัญกับ 6 ประเด็นของ POA ฉบับปัจจุบัน ได้แก่ 1) Counter-terrorism/anti-crime and counter proliferation 2) Innovation, including entrepreneurship, start-ups and MSMEs 3) Gender equality and women's rights 4) Combatting and managing the effects of climate change, including through disaster management and food security 5) Water, resource management and oceans และ 6) Pluralism and diversity และ (6) แคนาดามีกำหนดจะจัดการประชุมเกี่ยวกับอาเซียน-แคนาดาที่กรุงออกตาวาในช่วงปลายเดือน พฤษภาคม 2560 โดยจะเชิญอดีตนายกรัฐมนตรีแคนาดาเข้าร่วม และเสนอให้มีการปลูกต้นไม้ในเมืองหลวงของประเทศสมาชิกอาเซียนในโอกาสครบรอบ 40 ปีความสัมพันธ์อาเซียน-แคนาดา รวมทั้งการเชิญเลขาธิการอาเซียนไปเยือนแคนาดาในปี 2560

5. แคนาดาจะเป็นเจ้าภาพจัดการประชุม ASEAN-Canada Dialogue ครั้งที่ 14 ระหว่างวันที่ 7-8 พฤษภาคม 2560 ณ กรุงออกตาวา

*****

กองเศรษฐกิจ
กรมอาเซียน
เมษายน 2560